

СИМПОЗИУМ

СО МЕЃУНАРОДНО УЧЕСТВО НА ТЕМА:

„СОВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА: ОД ДИЈАГНОЗА ДО ТРЕТМАН НА ПЕРИАПИКАЛНИТЕ ПАТОЛОГИИ“

МИТ УНИВЕРЗИТЕТ

25-26 септември 2026

МИТ Универзитет,
Борис Трајковски 62

ПОВЕЌЕ ИНФОРМАЦИИ ЗА ПРОГРАМАТА, ПРЕДАВАЧИТЕ И НАЧИНОТ НА РЕГИСТРАЦИЈА ЌЕ БИДАТ ОБЈАВЕНИ ВО НАРЕДНИОТ ПЕРИОД.

СИМПОЗИУМ

СОВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА:

ОД ДИЈАГНОЗА ДО ТРЕТМАН НА ПЕРИАПИКАЛНИТЕ ПАТОЛОГИИ

25 - 26.09.2026

Факултет за Дентална Медицина

МИТ Универзитет Скопје

МИТ Универзитет – Организатор на Симпозиумот

МИТ Универзитет е млад, динамичен и амбициозен универзитет со јасна визија за престиж во високото образование. Основан во 2007 година со Факултетот за менаџмент и Факултетот за информациски технологии, Универзитетот континуирано се развива и денес реализира бројни студиски програми на додипломски и постдипломски студии во рамките на своите факултети и колеџ:

- **Факултет за дентална медицина**
- **Факултет за психологија**
- **Факултет за архитектура**
- **Факултет за правни науки, меѓународни односи и дипломатија**
- **Факултет за безбедносни науки**
- **Факултет за економски науки**
- **Колеџ за медицинска козметологија, велнес, спа и физиотерапија**

МИТ Универзитет ги следи овремените научни достигнувања и потребите на професионалната практика, создавајќи услови студентите да стекнат применливи знаења, практични вештини и компетенции неопходни за успешно професионално дејствување. Академската средина се темели на современи методи на настава, интердисциплинарен пристап и соработка со домашни и меѓународни институции и универзитети.

Во духот на својата мисија за **поврзување на науката, образованието и клиничката практика**, **Факултетот за дентална медицина при МИТ Универзитет – Скопје е организатор на Симпозиумот со меѓународно учество „СОВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА: ОД ДИЈАГНОЗА ДО ТРЕТМАН НА ПЕРИАПИКАЛНИТЕ ПАТОЛОГИИ"**, кој ќе се одржи на **25 и 26 септември 2026 година во Скопје**.

Симпозиумот ќе обедини истакнати домашни и меѓународни предавачи и професионалци од областа на денталната медицина, со цел размена на современи научни сознанија, клинички искуства и актуелни пристапи во ендодонцијата. Посебен акцент ќе биде ставен на современите дијагностички методи, донесувањето клинички одлуки и третманот на периапикалните патологии.

Со организацијата на овој настан, МИТ Универзитет ја потврдува својата посветеност кон **континуирана стручна едукација, научна размена и непосредно поврзување на академската средина со клиничката практика**, создавајќи простор за размена на знаења, професионални искуства и развој на нови форми на соработка во областа на денталната медицина

.

„ СОВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА: ОД ДИЈАГНОЗА ДО ТРЕТМАН НА ПЕРИАПИКАЛНИТЕ ПАТОЛОГИИ “

25–26.09.2026 година; Факултет за дентална медицина при МИТ Универзитет – Скопје

Во рамките на подготовките за Симпозиумот со меѓународно учество „Современи трендови во ендодонцијата: од дијагноза до третман на периапикалните патологии“ се формирани Научен и Организационен одбор.

Научниот одбор се грижи за стручниот и научниот квалитет на програмата, а Организациониот одбор за координацијата, логистиката и непречената реализација на настанот.

Со заедничката работа, двата одбора придонесуваат Симпозиумот да биде значајна платформа за размена на знаења, клинички искуства и современи практики.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ОДБОР

Претседател: Доц. д-р. спец. Данчо Бизевски
Генерален секретар: Доц. д-р. Славица Христоманова Митковска
Членови:

- Доц. д-р. Жаклина Менчева
- Доц. д-р. Сашо Стојковиќ
- Доц. д-р. Буњамин Џафери
- Доц. д-р. Филип Тантуровски
- Доц. д-р. Артан Салиу
- Доц. д-р. Емилија Рамбабова
- Доц. д-р. Атанасиј Џамбазоски
- Доц. д-р. Ѓорѓи Божиновски
- Д-р. спец. Ненад Ѓотев
- Д-р. спец. Дритан Агај
- Д-р. спец. Баже Јорданов
- Д-р. спец. Костадин Кангов

НАУЧЕН ОДБОР

- Проф. емеритус Владимир Поповски
- Проф. емеритус Јордан Јанев
- Проф. емеритус Снежана Иљовска
- Проф. д-р. Елизабета Попова Рамова
- Проф. д-р. Мирјана Поповска
- Проф. д-р. Добрила Тошовска Лазарова
- Проф. д-р. Ѓорѓи Шуманов
- Вонр. Проф. д – р. Анета Петрушевска
- Доц. д-р. спец. Данчо Бизевски
- Доц. д-р. Славица Христоманова Митковска
- Доц. д-р. Жаклина Менчева
- Доц. д-р. Сашо Стојковиќ
- Доц. д-р. Буњамин Џафери
- Доц. д-р. Филип Тантуровски
- Доц. д-р. Наум Трпеноски
- Доц. д-р. Емилија Рамбабова
- Доц. д-р. Вера Пеншовска Николова
- Доц. д-р. Ѓорѓи Божиновски

Почитувани колеги, драги пријатели,

Со особено задоволство и чест Ве покануваме да бидете дел од Симпозиумот со меѓународно учество „Современи трендови во ендодонцијата: од дијагноза до третман на периапикалните патологии", кој ќе се одржи на 25 и 26 септември 2026 година во Скопје, во организација на Факултетот за дентална медицина при МИТ Универзитет – Скопје.

Ендодонцијата претставува една од најдинамичните области во современата дентална медицина, која во последните години доживува значителен развој благодарение на новите дијагностички методи, современите материјали, напредните технологии и подобрените терапевтски протоколи. Токму затоа, овој Симпозиум е посветен на споделување на најновите научни сознанија, клинички искуства и современи пристапи во дијагностиката и третманот на ендодонтските заболувања.

Научната програма е внимателно подготвена со цел да ги опфати клучните предизвици и современите трендови во ендодонцијата – од правилната дијагноза и планирањето на терапијата, преку нехируршките и хируршките методи на лекување, до современите пристапи во третманот на периапикалните патологии.

Во текот на двата дена, учесниците ќе имаат можност да проследат предавања и стручни презентации од еминентни професори, специјалисти и експерти од земјата и странство, како и да учествуваат во размена на знаења, искуства и идеи со колеги од различни области на денталната медицина.

Целта на Симпозиумот е да создаде платформа за континуирана едукација, професионално поврзување и унапредување на клиничката практика, преку приближување на современите научни достигнувања до секојдневната работа на стоматолозите.

Факултетот за дентална медицина при МИТ Универзитет – Скопје останува посветен на развојот на научната и стручната соработка, создавањето можности за професионален напредок и организирањето на настани кои придонесуваат кон унапредување на денталната медицина во регионот.

Ве покануваме да ни се придружите на овој значаен стручен настан и заедно да придонесеме кон создавање нови знаења, споделување искуства и развој на современата ендодонција.

.

Со почит,
Прим. доц. д-р Данчо Бизевски
Претседател на Организацискиот одбор
Факултет за дентална медицина
МИТ Универзитет – Скопје

ПРОГРАМА ЗА СИМПОЗИУМ СО МЕЃУНАРОДНО УЧЕСТВО

Современи трендови во ендодонцијата: од дијагноза до третман на периапикалните патологии

ПЕТОК, 25.09.2026

I БЛОК – РАБОТИЛНИЦИ

10:00 – 12:00 часот | Паралелни работилници

Работилница	Тема	Едукатори
Работилница 01	**Ендодонтски Мастерклас**	Прим. доц. д-р Данчо Бизевски и д-р сци. Ристо Панајоту
Работилница 02	**Реанимација и ургентни состојби во дентална медицина**	Прим. доц. д-р Жаклина Менчева и д-р сци. Силвана Кралева
Работилница 03	**Хируршка асистенција во дентална имплантологија**	Доц. д-р Буњамин Џафери

12:00 – 12:30 часот КАФЕ-ПАУЗА

12:30 – 13:00 часот СТРУЧНО ПРЕДАВАЊЕ

„Ефектот на LYSOBACT® (Bosnalijek d.d., Сараево) врз лезиите на оралната лигавица“

Предавач:
Проф. д-р Мирјана Поповска

II БЛОК – РАБОТИЛНИЦИ

13:00 – 16:00 часот | Паралелни работилници

Работилниците во вториот блок се одржуваат истовремено.

САБОТА, 26.09.2026

НАУЧНА ПРОГРАМА

Време	Предавач	Тема / Предавање
10:00 – 10:15		Свечено отворање на Симпозиумот
10:15 – 11:00	Filippo Cardinali DDS, MSc	"Premixed Bioceramic Sealers: No Secrets, from Science to Clinical Applications: Trend, Option, or Clinical Necessity?"
11:00 – 11:45	Assoc. Prof. Andrej Kansky, DMD, PhD	"Surgical Management of Periapical Lesions"
11:45 – 12:30	Проф. д-р Марина Кацарска	„Современи дијагностички и хируршки аспекти на хроничните периапикални инфламаторни лезии"

12:30 – 13:15 часот КОКТЕЛ-ПАУЗА

Време	Предавач	Тема / Предавање
13:15 – 13:30	Д-р Мартин Стојанов	„Од хируршка рана до биолошко заздравување – улогата на антисептичната и регенеративната терапија во оралната хирургија"
13:30 – 14:15	Prof. Assoc. Dr. Silvana Bara	"Diagnosis and Management of Selected Precancerous Lesions in Oral Medicine"
14:15 – 15:00	Проф. д-р сци. Сашо Јовановски	„Биолошки, механички и естетски принципи на современа реставрација на ендодонтски третирани заби"
15:00 – 16:00	Filippo Cardinali DDS, MSc	"Obturation for Patient-Centered Endodontic Outcomes: Tips and Details that Make a Difference in the Outcome"

CONTEMPORARY TRENDS IN ENDODONTICS: FROM DIAGNOSIS TO TREATMENT OF PERIAPICAL PATHOLOGIES

SYMPOSIUM

25 - 26.09.2026

Faculty for Dental Medicine

MIT University Skopje

MIT University – Symposium Organizer

MIT University is a young, dynamic, and ambitious university with a clear vision for prestige in higher education. Founded in 2007 with the establishment of the Faculty of Management and the Faculty of Information Technologies, the University has continuously developed and today offers a wide range of undergraduate and postgraduate study programmes through its faculties and college::

- **Faculty of Dental Medicine**
- **Faculty of Psychology**
- **Faculty of Architecture**
- **Faculty of Law, International Relations and Diplomacy**
- **Faculty of Security Sciences**
- **Faculty of Economic Sciences**
- **College of Medical Cosmetology, Wellness, Spa, and Physiotherapy**

MIT University follows contemporary scientific developments and the evolving needs of professional practice, creating an environment in which students can acquire applicable knowledge, practical skills, and competencies essential for successful professional practice. Its academic environment is based on modern teaching methods, an interdisciplinary approach, and cooperation with national and international institutions and universities.

In line with its mission of **connecting science, education, and clinical practice**, the **Faculty of Dental Medicine at MIT University – Skopje** is the organizer of the international symposium **"CONTEMPORARY TRENDS IN ENDODONTICS: FROM DIAGNOSIS TO TREATMENT OF PERIAPICAL PATHOLOGIES,"** which will be held on **25 and 26 September 2026 in Skopje**.

The symposium will bring together distinguished national and international lecturers and dental professionals, with the aim of facilitating the exchange of contemporary scientific knowledge, clinical experience, and current approaches in endodontics. Particular emphasis will be placed on modern diagnostic methods, clinical decision-making, and the management of periapical pathologies.

Through the organization of this event, MIT University reaffirms its commitment to continuous professional education, scientific exchange, and the direct integration of academia with clinical practice, providing a platform for the exchange of knowledge and professional experience, as well as for the development of new forms of collaboration in the field of dental medicine..

“CONTEMPORARY TRENDS IN ENDODONTICS: FROM DIAGNOSIS TO TREATMENT OF PERIAPICAL PATHOLOGIES”

25–26 September 2026; Faculty of Dental Medicine, MIT University – Skopje

As part of the preparations for the international symposium “Contemporary Trends in Endodontics: From Diagnosis to Treatment of Periapical Pathologies,” a Scientific Committee and an Organizing Committee have been established.

The Scientific Committee is responsible for ensuring the scientific and professional quality of the programme, while the Organizing Committee is responsible for coordination, logistics, and the smooth implementation of the event.

Through their joint efforts, both committees contribute to making the Symposium a meaningful platform for the exchange of knowledge, clinical experience, and contemporary practices in the field of dental medicine..

ORGANIZING COMMITTEE

Chair: Asst. Prof. Dancho Bizevski,
General Secretary: Asst. Prof. Slavica Hristomanova Mitkovska,

Members:
• Asst. Prof. Zhakarina Mencheva,
• Asst. Prof. Sasho Stojkovikj,
• Asst. Prof. Bunjamin Dzaferi,
• Asst. Prof. Filip Tanturovski,
• Asst. Prof. Artan Saliu,
• Asst. Prof. Atanasij Dzambazovski,
• Asst. Prof. Vera Penshovska Nikolova,
• Asst. Prof. Gjorgji Bozinovski,
• Dr. Nenad Gjotev,
• Dr. Dritan Agaj,
• Dr. Baze Jordanov,
• Dr. Kostadin Kangov,

SCIENTIFIC COMMITTEE

• Prof. Emeritus Vladimir Popovski
• Prof. Emeritus Jordan Janev
• Prof. Emeritus Snezana Iljovska
• Assoc. Prof. Elizabeta Popova Ramova,
• Prof. Mirjana Popovska,
• Prof. Dobrila Toshovska Lazarova,
• Prof. Gjorgji Shumanov,
• Asst. Prof. Aneta Petrushevska,
• Asst. Prof. Dancho Bizevski,
• Asst. Prof. Slavica Hristomanova Mitkovska,
• Asst. Prof. Zhakarina Mencheva,
• Asst. Prof. Sasho Stojkovikj,
• Asst. Prof. Bunjamin Dzaferi,
• Asst. Prof. Filip Tanturovski,
• Asst. Prof. Naum Trpenoski,
• Asst. Prof. Emilija Rambabova,
• Asst. Prof. Vera Penshovska Nikolova,
• Asst. Prof. Gjorgji Bozinovski.

Dear colleagues, dear friends,

It is our great pleasure and honour to invite you to be part of the international symposium "**Contemporary Trends in Endodontics: From Diagnosis to Treatment of Periapical Pathologies**," which will be held on **25 and 26 September 2026 in Skopje, organized by the Faculty of Dental Medicine at MIT University – Skopje**.

Endodontics is one of the most dynamic fields of contemporary dental medicine, experiencing significant advances in recent years through the development of new diagnostic methods, modern materials, advanced technologies, and improved therapeutic protocols. For this reason, the Symposium is dedicated to sharing the latest scientific knowledge, clinical experience, and contemporary approaches to the diagnosis and treatment of endodontic diseases.

The scientific programme has been carefully designed to address the key challenges and contemporary trends in endodontics – from accurate diagnosis and treatment planning, through non-surgical and surgical treatment modalities, to contemporary approaches to the management of periapical pathologies.

Throughout the two-day programme, participants will have the opportunity to attend lectures and professional presentations delivered by distinguished professors, specialists, and experts from North Macedonia and abroad, while also engaging in the exchange of knowledge, experience, and ideas with colleagues from different fields of dental medicine.

The aim of the Symposium is to provide a platform for continuing professional education, professional networking, and the advancement of clinical practice, by bringing contemporary scientific developments closer to the everyday work of dental professionals.

The Faculty of Dental Medicine at MIT University – Skopje remains committed to advancing scientific and professional collaboration, creating opportunities for professional development, and organizing events that contribute to the advancement of dental medicine in the region.

We warmly invite you to join us at this important professional event and to contribute together to the creation of new knowledge, the exchange of experience, and the continued development of contemporary endodontics..

With respect,
Prim. Assist. Prof. Dr. Dancho Bizevski
President of the Organizing Committee
Faculty of Dental Medicine
MIT University – Skopje

PROGRAM FOR SYMPOSIUM WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION

CONTEMPORARY TRENDS IN ENDODONTICS: FROM DIAGNOSIS TO TREATMENT OF PERIAPICAL PATHOLOGIES

FRIDAY, 25 SEPTEMBER 2026

BLOCK I – WORKSHOPS

10:00 – 12:00 | Parallel Workshops

Workshop	Topic	Educators
Workshop 01	**Endodontic Masterclass**	**Prim. Assoc. Prof. Dr. Dančo Bizevski and Dr. Sci. Risto Panajotu**
Workshop 02	**Resuscitation and Emergency Conditions in Dental Medicine**	**Prim. Assoc. Prof. Dr. Žaklina Menčeva and Dr. Sci. Silvana Kraleva**
Workshop 03	**Surgical Assistance in Dental Implantology**	**Assoc. Prof. Dr. Bunjamin Džaferi**

12:00 – 12:30 | COFFEE BREAK

12:30 – 13:00 | PROFESSIONAL LECTURE

“The Effect of LYSOBACT® (Bosnalijek d.d., Sarajevo) on Oral Mucosal Lesions”

Lecturer:
Prof. Dr. Mirjana Popovska

BLOCK II – WORKSHOPS

13:00 – 16:00 | Parallel Workshops

The workshops in Block II will be held simultaneously.

SATURDAY, 26 SEPTEMBER 2026

SCIENTIFIC PROGRAMME

Time	Lecturer	Topic / Lecture
10:00 – 10:15		Official Opening of the Symposium
10:15 – 11:00	Filippo Cardinali, DDS, MSc	"Premixed Bioceramic Sealers: No Secrets, from Science to Clinical Applications: Trend, Option, or Clinical Necessity?"
11:00 – 11:45	Assoc. Prof. Andrej Kansky, DMD, PhD	"Surgical Management of Periapical Lesions"
11:45 – 12:30	Prof. Dr. Marina Kacarska	"Contemporary Diagnostic and Surgical Aspects of Chronic Periapical Inflammatory Lesions"

12:30 – 13:15 | COCKTAIL BREAK

Time	Lecturer	Topic / Lecture
13:15 – 13:30	Dr. Martin Stojanov	"From Surgical Wound to Biological Healing – The Role of Antiseptic and Regenerative Therapy in Oral Surgery"
13:30 – 14:15	Prof. Assoc. Dr. Silvana Bara	"Diagnosis and Management of Selected Precancerous Lesions in Oral Medicine"
14:15 – 15:00	Prof. Dr. Sci. Sašo Jovanovski	"Biological, Mechanical and Aesthetic Principles of Contemporary Restoration of Endodontically Treated Teeth"
15:00 – 16:00	Filippo Cardinali, DDS, MSc	"Obturation for Patient-Centered Endodontic Outcomes: Tips and Details that Make a Difference in the Outcome"

ИЗВАДОЦИ
ABSTRACTS

СИМПОЗИУМ
СО МЕЃУНАРОДНО УЧЕСТВО НА ТЕМА:

„СОВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА: ОД ДИЈАГНОЗА ДО ТРЕТМАН НА ПЕРИАПИКАЛНИТЕ ПАТОЛОГИИ“

МИТ УНИВЕРЗИТЕТ

25-26 септември 2026

МИТ Универзитет,
Борис Трајковски 62

ПОВЕЌЕ ИНФОРМАЦИИ ЗА ПРОГРАМАТА, ПРЕДАВАЧИТЕ И НАЧИНОТ НА РЕГИСТРАЦИЈА ЌЕ БИДАТ ОБЈАВЕНИ ВО НАРЕДНИОТ ПЕРИОД.

Научна фондација СПИРОСКИ, Скопје, Република Северна Македонија
Македонско медицинско електронско списание. 2026 Сеп 25; 6:15-16.
https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6884
eISSN: 1857-9809
Категорија: *МИТ-ФДМ2026 - „ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА“*
Секција: *Стоматологија*

OPEN ACCESS

ЕНДОДОНТСКИ МАСТЕРКЛАС

Данчо Бизевски[1,2*], Ристо Панајоту[3]

[1]Нова Дентал Хирургија- Скопје, РС Македонија; [2]Факултет за дентална медицина, МИТ Универзитет, Скопје, РС Македонија; [3]Ендомак дентал Груп (ЕДГ), Клинички оддел за ендодонција и реставративна стоматологија, Гевгелија, РС Македонија

Уредено: Славица Христоманова-Митковска
Цитирање: Бизевски Д, Панајоту Р: ЕНДОДОНТСКИ МАСТЕРКЛАС. Макед Мед Електр С. 2026 Сеп 25; 6:15-16. https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6884
Клучни зборови: ендодонтска терапија; ендодонтска дијагностика; коренски канален систем; ендодонтска хирургија; постендодонтска реставрација
***Кореспонденција:** Данчо Бизевски, Нова Дентал Хирургија- Скопје, РС Македонија. E-mail: danco.bizevski@dm.mit.edu.mk
Примено: 11-Авг-2026
Ревидирано: 01-Сеп-2026
Прифатено: 20-Сеп -2026
Печатарски права: © 2026 Данчо Бизевски, Ристо Панајоту.
Лиценца: Овој труд е со отворен пристап дистрибуиран под условите на Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка
Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси

Извадок

ВОВЕД: Ендодонтската терапија претставува комплексна клиничка процедура која бара систематски пристап, добро познавање на анатомијата и биологијата на коренскиот канален систем, како и правилна примена на современите дијагностички и терапевтски протоколи. Предвидливиот успех на третманот зависи од правилната дијагноза и планирање, соодветната изолација, механичката и хемиската обработка, ефикасната дезинфекција и квалитетната обтурација на коренските канали. Целта на курсот е преку интегрирана теоретска и практична обука да ги унапреди знаењата, мануелните вештини и клиничкото размислување на стоматолозите во современата ендодонтска терапија.

ТЕОРЕТСКИ ДЕЛ: Во теоретскиот дел ќе бидат обработени современите принципи на ендодонтската дијагностика и планирање, со анализа на анатомијата и морфологијата на коренскиот канален систем. Посебно внимание ќе биде посветено на примената на кофердам како стандард за изолација на оперативното поле и на принципите на дизајн и препарација на пристапниот ендодонтски кавитет. Ќе бидат разгледани современите системи за машинска обработка со континуирана ротација и реципрочен принцип на работа, протоколите за хемомеханичка обработка и иригација, како и современите техники на обтурација, вклучувајќи ја техниката со термопластична (топла) гутаперка. Дополнително, ќе бидат дискутирани причините за неуспех на ендодонтската терапија, пристапот кон комплицирани и неуспешни случаи, основните принципи на ендодонтската хирургија и планирањето на постендодонтската реставрација.

ПРАКТИЧЕН ДЕЛ: Практичниот дел е дизајниран за развивање и усовршување на мануелните и клиничките вештини преку демонстрации и практична работа на модели. Учесниците ќе практикуваат рационална препарација на пристапен кавитет, идентификација и морфолошка анализа на коренските канали, примена на ротирачки и реципрочни системи за машинска обработка, како и соодветни иригациски протоколи за ефикасна дезинфекција на каналниот систем. Практичната обука ќе опфати и подготовка на каналите за финална обтурација и примена на техники со термопластична (топла) гутаперка, со акцент на правилната техника, клиничката предвидливост и квалитетот на изведбата.

ЗАКЛУЧОК: Интегрирањето на современите теоретски принципи со практична обука овозможува развивање на систематски пристап, подобри мануелни вештини и поголема сигурност при изведувањето на ендодонтската терапија. Ендодонтскиот мастерклас има за цел да им овозможи на учесниците стекнатото знаење и практични вештини да ги применат во секојдневната клиничка пракса, со почитување на биолошките принципи и современите протоколи за постигнување предвидливи и долгорочни резултати.

ENDODONTIC MASTERCLASS

Danco Bizevski[1,2*], Risto Panajotu[3]

[1]Nova Dental Surgery - Skopje, RN Macedonia; [2]Faculty of Dental Medicine, MIT University, Skopje, RN Macedonia; [3] Endomak Dental Group (EDG) Clinical Department of Endodontics and Restorative Dentistry, Gevgelija, RN Macedonia

Edited by: Slavica Hristomanova-Mitkovska
Citation: Bizevski D, Panajotu R. ENDODONTIC MASTERCLASS. Maced Med Electr J. 2026 Sep 25; 6:15-16. https://doi.org/10.3889/mmej.2025.6884
Keywords: endodontic therapy; endodontic diagnosis; root canal system; endodontic surgery
***Correspondence:** Danco Bizevski, Nova Dental Surgery - Skopje, RN Macedonia.
E-mail: danco.bizevski@dm.mit.edu.mk
Received: 11-Aug-2026
Revised: 01-Sep-2026
Accepted: 20-Sep-2026
Copyright: © 2026 Danco Bizevski, Risto Panajotu.
License: This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Funding: This research did not receive any financial support
Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist

Abstract

INTRODUCTION: Endodontic therapy is a complex clinical procedure that requires a systematic approach, thorough knowledge of root canal anatomy and biology, and the appropriate application of contemporary diagnostic and treatment protocols. Predictable treatment success depends on accurate diagnosis and treatment planning, adequate isolation, effective mechanical and chemical preparation, efficient disinfection, and high-quality root canal obturation. The aim of this course is to enhance dentists' knowledge, manual skills, and clinical reasoning in contemporary endodontic therapy through an integrated theoretical and practical training program.

THEORETICAL PART: The theoretical part will cover contemporary principles of endodontic diagnosis and treatment planning, with an analysis of the anatomy and morphology of the root canal system. Particular attention will be given to the use of rubber dam as the standard for operative field isolation and to the principles of access cavity design and preparation. Contemporary instrumentation systems based on continuous rotary and reciprocating motion, protocols for chemomechanical preparation and irrigation, and modern obturation techniques, including thermoplasticized (warm) gutta-percha techniques, will be discussed. In addition, the causes of endodontic treatment failure, the management of complex and failed cases, the basic principles of endodontic surgery, and post-endodontic restorative planning will be addressed.

PRACTICAL PART: The practical part is designed to develop and enhance participants' manual and clinical skills through demonstrations and hands-on work on models. Participants will practice rational access cavity preparation, identification and morphological analysis of root canals, the use of rotary and reciprocating instrumentation systems, and appropriate irrigation protocols for effective disinfection of the root canal system. Practical training will also include preparation of the canals for final obturation and the application of thermoplasticized (warm) gutta-percha techniques, with emphasis on proper technique, clinical predictability, and quality of execution.

CONCLUSION: Integrating contemporary theoretical principles with practical training enables participants to develop a systematic approach, improve their manual skills, and gain greater confidence in performing endodontic procedures. The Endodontic Masterclass is designed to enable participants to apply the acquired knowledge and practical skills in everyday clinical practice while adhering to biological principles and contemporary protocols aimed at achieving predictable and long-term treatment outcomes.

Научна фондација СПИРОСКИ, Скопје, Република Северна Македонија
Македонско медицинско електронско списание. 2026 Сеп 25; 6:17-18.
https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6881
eISSN: 1857-9809
Категорија: *МИТ-ФДМ2026 - „ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА“*
Секција: *Стоматологија*

OPEN ACCESS

ПРЕТХОДНО ПОДГОТВЕНИ БИОКЕРАМИЧКИ СИЛЕРИ: БЕЗ ТАЈНИ, ОД НАУКА ДО КЛИНИЧКА ПРИМЕНА: ТРЕНД, ОПЦИЈА ИЛИ КЛИНИЧКА НЕОПХОДНОСТ?

Филипо Кардинали[1*]

[1]Приватна стоматолошка пракса, Анкона, Италија

Уредено: Славица Христоманова-Митковска
Цитирање: Кардинали Ф: ПРЕТХОДНО ПОДГОТВЕНИ БИОКЕРАМИЧКИ СИЛЕРИ: БЕЗ ТАЈНИ, ОД НАУКА ДО КЛИНИЧКА ПРИМЕНА: ТРЕНД, ОПЦИЈА ИЛИ КЛИНИЧКА НЕОПХОДНОСТ?. Макед Мед Електр С. 2026 Сеп 25; 6:17-18. https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6881
Клучни зборови: претходно подготвени биокерамички силери; оптурација на коренски канали; техника со ладна гутаперка; оптурација базирана на силер; гутаперка; биоактивност; ендодонтски материјали.
***Кореспонденција:** Филипо Кардинали, Приватна стоматолошка пракса, Анкона, Италија. E-mail: info@studiociarlantini.it
Примено: 11-Авг-2026
Ревидирано: 01-Сеп-2026
Прифатено: 20-Сеп -2026
Печатарски права: © 2026 Филипо Кардинали.
Лиценца: Овој труд е со отворен пристап дистрибуиран под условите на Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка
Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси

Извадок

ВОВЕД: Тридимензионалната оптурација на коренскиот канален систем претставува клучен чекор во ендодонтскиот третман и има значајна улога во постигнувањето предвидливи долгорочни резултати. Иако техниките со топла гутаперка традиционално се сметаат за златен стандард, воведувањето на претходно подготвените биокерамички силери значително влијаеше врз современите концепти на оптурација, особено преку развојот на поедноставени техники со ладна гутаперка.

ЦЕЛ: Целта на предавањето е да се даде сеопфатен преглед на претходно подготвените биокерамички силери, со посебен акцент на нивните својства, предности, ограничувања, индикации и клиничка примена. Дополнителна цел е да се разгледа улогата на техниките со ладна гутаперка и степенот до кој биокерамичките силери можат да придонесат кон предвидлива и квалитетна оптурација на коренските канали.

СОДРЖИНА: Во предавањето ќе бидат разгледани составот и физичко-хемиските и биолошките својства на претходно подготвените биокерамички силери, вклучувајќи ја нивната биоактивност, димензионална стабилност, карактеристики на ракување и интеракција со дентинските ткива. Ќе бидат презентирани современите концепти и техники на оптурација, со посебен осврт на оптурацијата базирана на силер и техниката со ладна гутаперка. Предностите и ограничувањата на овие материјали, како и факторите кои можат да влијаат врз нивната клиничка ефикасност, ќе бидат презентирани преку научно заснован и клинички ориентиран пристап.

ЗАКЛУЧОК: Претходно подготвените биокерамички силери претставуваат значаен развој во современата ендодонција и ги прошируваат можностите за поедноставена и предвидлива оптурација на коренските канали. Нивната клиничка вредност, сепак, зависи од соодветниот избор на материјал, познавањето на нивните специфични карактеристики и ограничувања, како и од почитувањето на основните принципи на ендодонтскиот третман. Техниката со ладна гутаперка, поддржана од биокерамички силери, затоа не треба да се разгледува само како современ тренд, туку како клинички релевантна опција за оптурација со специфични индикации во современата ендодонтска практика.

PREMIXED BIOCERAMIC SEALERS: NO SECRETS, FROM SCIENCE TO CLINICAL APPLICATIONS: TREND, OPTION, OR CLINICAL NECESSITY?

Fillipo Cardinali [1]*

[1]*Private Practice, Ancona, Italy*

Edited by: Slavica Hristomanova-Mitkovska
Citation: Cardinali F. PREMIXED BIOCERAMIC SEALERS: NO SECRETS, FROM SCIENCE TO CLINICAL APPLICATIONS: TREND, OPTION, OR CLINICAL NECESSITY? Maced Med Electr J. 2026 Sep 25; 6:17-18. https://doi.org/10.3889/mmej.2025.6881
Keywords: bioceramic sealers; premixed sealers; root canal obturation; cold obturation technique; sealer-centered obturation; gutta-percha; bioactivity; endodontic materials.
***Correspondence:** Fillipo Cardinali, Private Practice, Ancona, Italy.
E-mail: info@studiociarlantini.it
Received: 11-Aug-2026
Revised: 01-Sep-2026
Accepted: 20-Sep-2026
Copyright: © 2026 Fillipo Cardinali.
License: This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Funding: This research did not receive any financial support
Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist

Abstract

INTRODUCTION: Effective obturation of the root canal system is an essential component of successful endodontic treatment. While warm gutta-percha techniques have traditionally been regarded as the gold standard, the introduction of premixed bioceramic sealers has led to new approaches to root canal obturation, particularly through the increasing use of simplified cold techniques.

AIM: This lecture aims to provide a comprehensive overview of premixed bioceramic sealers, focusing on their scientific basis, key properties, advantages, limitations, and clinical indications. It will also explore whether the use of these materials represents a contemporary trend, a valuable treatment option, or a clinically relevant development in modern endodontics.

KEY TOPICS: The presentation will discuss the composition, physicochemical and biological properties, bioactivity, handling characteristics, and clinical behavior of premixed bioceramic sealers. Particular attention will be given to their application in sealer-centered obturation and cold obturation techniques. The factors influencing the quality and predictability of root canal filling, as well as the appropriate selection and clinical use of these materials, will also be addressed.

CLINICAL RELEVANCE: A thorough understanding of the characteristics and limitations of bioceramic sealers is essential for their appropriate integration into everyday endodontic practice. When used according to their specific indications and within sound endodontic principles, these materials may facilitate simplified and predictable obturation procedures.

CONCLUSION: Premixed bioceramic sealers have become an important part of contemporary endodontic practice and have expanded the clinical possibilities for root canal obturation. Their role should be considered in the context of evidence-based material selection, proper clinical technique, and case-specific indications rather than as a replacement for established obturation principles.

Научна фондација СПИРОСКИ, Скопје, Република Северна Македонија
Македонско медицинско електронско списание. 2026 Сеп 25; 6:19-20.
https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6877
eISSN: 1857-9809
Категорија: *МИТ-ФДМ2026 - „ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА“*
Секција: *Стоматологија*

OPEN ACCESS

Хируршко лекување на периапикални лезии

Андреј Кански[1*]

[1]Оддел за максилофацијална и орална хирургија, Универзитетски медицински центар Љубљана, Љубљана, Словенија

Уредено: Славица Христоманова-Митковска
Цитирање: Кански А: Хируршко лекување на периапикални лезии. Макед Мед Електр С. 2026 Сеп 25; 6:19-20. https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6877
Клучни зборови: периапикални лезии; ендодонтски третман; ендодонтски ретретман; апикална хирургија; апикоектомија; CBCT; планирање на третман.
***Кореспонденција:** Андреј Кански, Оддел за максилофацијална и орална хирургија, Универзитетски медицински центар Љубљана, Љубљана, Словенија. E-mail: andrej.kansky@kclj.si
Примено: 11-Авг-2026
Ревидирано: 01-Сеп-2026
Прифатено: 20-Сеп -2026
Печатарски права: © 2026 Андреј Кански.
Лиценца: Овој труд е со отворен пристап дистрибуиран под условите на Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка
Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси

Извадок

ВОВЕД: Третманот на периапикалните лезии претставува значаен клинички предизвик и бара внимателно донесување одлуки во однос на изборот помеѓу ендодонтски третман, хируршка интервенција или екстракција на забот. Клиничката проценка зависи од реставрабилноста на забот, пародонталниот статус, претходниот ендодонтски третман, анатомските карактеристики, како и од индивидуалните потреби и преференции на пациентот.

ЦЕЛ: Да се прикажат современите клинички пристапи во третманот на периапикалните лезии, со посебен осврт на донесувањето одлука помеѓу примарен ендодонтски третман, ортограден ретретман, хируршки ендодонтски третман и екстракција, како и да се презентираат практични насоки за постигнување предвидливи терапевтски резултати.

МЕТОДИ: Предавањето ги опфаќа клиничките насоки и терапевтските стратегии за проценка и третман на забите со периапикална патологија. Посебно внимание се посветува на проценката на реставрабилноста на забот, пародонталната прогноза, пулпната и периапикалната дијагноза, можноста за ортограден ретретман и индикациите за хируршки ендодонтски третман, вклучително и апикоектомија и енуклеација на лезијата. Се разгледуваат клиничките и анатомските фактори, вклучително и примената на CBCT и проценката на ризикот од повреда на соседните анатомски структури.

РЕЗУЛТАТИ: Презентиран е пристап за клиничко донесување одлуки кој го олеснува изборот помеѓу нехируршки ендодонтски третман, ретретман, хируршка интервенција и екстракција. Хируршкиот третман е особено значаен кај случаи со перзистентна апикална патологија по соодветно спроведен ендодонтски третман, недостапна апикална анатомија, сомневање за цистична лезија или кога ретретманот би можел да ја компромитира постојната реставрација. Дополнително, се разгледуваат факторите кои укажуваат на потреба од екстракција, како што се вертикална фрактура на коренот, нереставрабилен заб, неповолна пародонтална прогноза и повторен неуспех на ендодонтскиот третман. Се нагласува значењето на проценката на прогнозата, соодветното следење на пациентот и индивидуализираното планирање на третманот.

ЗАКЛУЧОК: Успешниот третман на периапикалните лезии бара индивидуализиран и мултидисциплинарен пристап, заснован на точна дијагноза, проценка на реставрабилноста и пародонталниот статус, анатомските карактеристики, можностите за спроведување на терапијата и преференциите на пациентот. Одлуката за зачувување, хируршки третман или екстракција на забот треба да се темели на балансирана проценка на ризиците, придобивките, прогнозата и долгорочниот терапевтски исход.

Surgical management of periapical lesions

Andrej Kansky[1]*

[1]Department of Maxillofacial and Oral Surgery, University Medical Centre Ljubljana, Ljubljana, Slovenia

Edited by: Slavica Hristomanova-Mitkovska
Citation: Kansky A. Surgical management of periapical lesions. Maced Med Electr J. 2026 Sep 25; 6:19-20. https://doi.org/10.3889/mmej.2025.6884
Keywords: Periapical Lesions; Endodontic Treatment; Endodontic Retreatment; Apical Surgery; Apicoectomy; CBCT; Treatment Planning.
***Correspondence:** Andrej Kansky, Department of Maxillofacial and Oral Surgery, University Medical Centre Ljubljana, Ljubljana, Slovenia.
E-mail: andrej.kansky@kclj.si
Received: 11-Aug-2026
Revised: 01-Sep-2026
Accepted: 20-Sep-2026
Copyright: © 2026 Andrej Kansky.
License: This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Funding: This research did not receive any financial support
Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist

Abstract

BACKGROUND: The management of periapical lesions remains a significant clinical challenge, requiring careful consideration of endodontic treatment, surgical intervention, or extraction. Clinical decision-making is influenced by the restorability of the tooth, periodontal status, previous endodontic treatment, anatomical factors, and the patient's individual circumstances and preferences.

OBJECTIVE: To present contemporary clinical approaches to the management of periapical lesions, with particular emphasis on decision-making between primary endodontic treatment, orthograde retreatment, surgical endodontics, and extraction, and to provide practical guidelines for achieving predictable treatment outcomes.

METHODS: The lecture reviews clinical guidelines and treatment strategies for the assessment and management of teeth with periapical pathology. Particular attention is given to tooth restorability, periodontal prognosis, pulpal and periapical diagnosis, the feasibility of orthograde retreatment, and indications for surgical endodontics, including apicoectomy and lesion enucleation. Clinical and anatomical considerations, including the use of CBCT and the assessment of potential risks to adjacent anatomical structures, are discussed.

RESULTS: A clinical decision-making approach is presented to guide the selection between nonsurgical endodontic treatment, retreatment, surgical intervention, and extraction. Surgical management is considered particularly in cases of persistent apical pathology following adequate root canal treatment, inaccessible apical anatomy, suspected cystic lesions, or when retreatment may compromise an important restoration. Factors associated with extraction, including vertical root fracture, non-restorable tooth structure, poor periodontal prognosis, and repeated endodontic failure, are also addressed. The importance of prognosis assessment, appropriate follow-up, and patient-centered treatment planning is emphasized.

CONCLUSION: Successful management of periapical lesions requires an individualized and multidisciplinary approach based on accurate diagnosis, assessment of restorability and periodontal status, anatomical considerations, treatment feasibility, and patient preferences. The decision to retain, surgically treat, or extract a tooth should be based on a balanced evaluation of risks, benefits, prognosis, and long-term treatment outcomes.

Научна фондација СПИРОСКИ, Скопје, Република Северна Македонија
Македонско медицинско електронско списание. 2026 Сеп 25; 6:21-22.
https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6879
eISSN: 1857-9809
Категорија: *МИТ-ФДМ2026 - „ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА“*
Секција: *Стоматологија*

OPEN ACCESS

Современи дијагностички и хируршки аспекти на хроничните периапикални инфламаторни лезии

Марина Кацарска[1,2*]

[1]Стоматолошки факултет –УКИМ, Скопје, РС Македонија; [2]Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“, Скопје, РС Македонија

Уредено: Славица Христоманова-Митковска
Цитирање: Кацарска М: Современи дијагностички и хируршки аспекти на хроничните периапикални инфламаторни лезии Макед Мед Електр С. 2026 Сеп 25; 6:21-22. https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6879
Клучни зборови: хронични периапикални инфламаторни лезии; радикуларна циста; периапикален гранулом; 3D CBCT; енуклеација; декомпресија; апикотомија.
***Кореспонденција:** Марина Кацарска, Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“, Скопје, РС Македонија. E-mail: mkacarska@stomfak.ukim.edu.mk
Примено: 11-Авг-2026
Ревидирано: 01-Сеп-2026
Прифатено: 20-Сеп -2026
Печатарски права: © 2026 Марина Кацарска.
Лиценца: Овој труд е со отворен пристап дистрибуиран под условите на Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка
Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси

Извадок

ВОВЕД: Хроничните периапикални инфламаторни лезии се најчести патолошки промени во виличните коски. Диференцијалната дијагноза е клучна за адекватен тераписки приод – конзервативен или хируршки, но честопати таа не е точна, особено кога лезиите се мали. Имено, оскудната симптоматологија и рентгенолошка презентација не се својствени само за радикуларните цисти и периапикални грануломи, туку и за лезии кои имаат одонтогена – невоспалителна природа, или неодонтогена, и имаат поинаков тертман.

ЦЕЛ: Да се прикажат современи дијагностички и хируршки аспекти на хроничните периапикални инфламаторни лезии од клиничко-апликативна важност.

МЕТОДИ: Кога станува збор за радикуларни цисти кои се протегаат кон соседни анатомски структури, дијагностицирани на конвенционални рентгенграфии, индицирана е примена на тродимензионална томографија со конусен зрак (3D-CBCT). Тродимензионалниот веродостоен приказ на лезијата и нејзината екстензија има клучна улога во планирање на хируршкиот приод и објективизација на интраоперативните и постоперативни компликации.

РЕЗУЛТАТИ: Третман на избор за радикуларните цисти е комплетна енуклеација со апикотомија и/или екстракција на предметниот заб. Во случај на потврдена екстензија кон носно дно, максиларен синус, соседни витални заби, оваа хируршка метода изведена во амбулантни услови со локална инфилтративна анестезија е долготрајна, болна, со ризик од повреда на соседни здрави заби и епистакса. Друга хируршка опција е декомпресија на лезијата со или без презервација на забот, хируршка постапка која е неинвазивна и за осетливи пациентите поприфатлива. Овозможува намалување на лезијата преку периферно создавање на коска, штедење на соседни анатомски структури, задебелување на цистичниот што ја олеснува енуклеацијата во подоцнежна, втора фаза на хируршката терапија.

ЗАКЛУЧОК: Прецизната дијагноза и индивидуализиран тераписки пристап се клучни за успешен хируршки третман на хроничните периапикални инфламаторни лезии. Енуклеацијата со апикотомија и/или екстракција на заб е метод на избор во лечење на цистични лезии, но во случаи на нивна екстензивност, декомпресијата претставува помалку инвазивна хируршка опција која ги презервира соседните анатомски структури и го олеснува потполното, безбедно енуклеирање на намалената лезија во следна фаза.

Contemporary Diagnostic and Surgical Aspects of Chronic Periapical Inflammatory Lesions

Marina Kacarska[1,2*]

[1]Faculty of Dentistry – UKIM, Skopje, Republic of North Macedonia; [2]University Dental Clinical Center "St. Panteleimon", Skopje, Republic of North Macedonia

Edited by: Slavica Hristomanova-Mitkovska
Citation: Kacarska M. Contemporary Diagnostic and Surgical Aspects of Chronic Periapical Inflammatory Lesions. Maced Med Electr J. 2026 Sep 25; 6:21-22. https://doi.org/10.3889/mmej.2025.6879
Keywords: Chronic Periapical Inflammatory Lesions; Radicular Cyst; Periapical Granuloma; CBCT; Enucleation; Decompression; Apicoectomy.
***Correspondence:** Marina Kacarska, University Dental Clinical Center "St. Panteleimon", Skopje, Republic of North Macedonia.
E-mail: mkacarska@stomfak.ukim.edu.mk
Received: 11-Aug-2026
Revised: 01-Sep-2026
Accepted: 20-Sep-2026
Copyright: © 2026 Marina Kacarska.
License: This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Funding: This research did not receive any financial support
Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist

Abstract

BACKGROUND: Chronic periapical inflammatory lesions are the most common pathological changes affecting the jawbones. Differential diagnosis is crucial for determining the appropriate therapeutic approach—conservative or surgical—but it is often inaccurate, particularly when the lesions are small. The limited clinical symptomatology and radiographic presentation are not specific to radicular cysts and periapical granulomas, but may also occur in lesions of odontogenic, non-inflammatory origin, or non-odontogenic lesions, which require a different treatment approach.

OBJECTIVE: To present contemporary diagnostic and surgical approaches to chronic periapical inflammatory lesions, with particular emphasis on three-dimensional imaging and the selection of an appropriate surgical approach.

METHODS: Initial digital radiography is used for the assessment of periapical lesions, while cone-beam computed tomography (CBCT) is indicated in cases of cystic lesions extending toward adjacent anatomical structures. Precise visualization of the lesion and its extension toward adjacent anatomical structures is essential for planning the surgical approach. The choice of surgical treatment depends on the localization and size of the lesion, the fate of the causative tooth, the general health of the patient, and other individual factors.

RESULTS: In cases of large lesions with confirmed extension and lysis of the nasal floor, the treatment of choice is complete enucleation with apicoectomy and/or extraction of the causative tooth. When performed under local anesthesia, this procedure may be prolonged and painful and carries a risk of injury to adjacent healthy teeth and epistaxis. Another surgical option is decompression of the lesion with or without preservation of the tooth. This less invasive surgical procedure is more acceptable to patients and enables new bone formation and reduction of lesion size while preserving the integrity of adjacent important anatomical structures, facilitating its complete removal during a later second stage of surgical treatment.

CONCLUSION: Accurate diagnosis, three-dimensional imaging when necessary, and individualized surgical approach are essential in the management of chronic periapical inflammatory lesions. Decompression represents a less invasive surgical option that may facilitate subsequent complete removal of large lesions while preserving adjacent anatomical structures.

Научна фондација СПИРОСКИ, Скопје, Република Северна Македонија
Македонско медицинско електронско списание. 2026 Сеп 25; 6:23-24.
https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6878
eISSN: 1857-9809
Категорија: *МИТ-ФДМ2026 - „ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА“*
Секција: *Стоматологија*

OPEN ACCESS

ДИЈАГНОЗА И ТРЕТМАН НА ИЗБРАНИ ПРЕКАНЦЕРОЗНИ ЛЕЗИИ ВО ОРАЛНАТА МЕДИЦИНА

Силвана Бара[1*]

[1]Оддел за хирургија, Факултет за дентална медицина, Медицински универзитет, 1005 Тирана, Албанија

Уредено: Славица Христоманова-Митковска
Цитирање: Бара С: ДИЈАГНОЗА И ТРЕТМАН НА ИЗБРАНИ ПРЕКАНЦЕРОЗНИ ЛЕЗИИ ВО ОРАЛНАТА МЕДИЦИНА. Макед Мед Електр С. 2026 Сеп 25; 6:23-24. https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6878
Клучни зборови: потенцијално малигни орални нарушувања; орална леукоплакија; еритроплакија; орален лихен планус; биопсија.
***Кореспонденција:** Силвана Бара, Оддел за хирургија, Факултет за дентална медицина, Медицински универзитет, 1005 Тирана, Албанија.
E-mail: silvana.bara@umed.edu.al
Примено: 11-Авг-2026
Ревидирано: 01-Сеп-2026
Прифатено: 20-Сеп -2026
Печатарски права: © 2026 Силвана Бара.
Лиценца: Овој труд е со отворен пристап дистрибуиран под условите на Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка
Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси

Извадок

ВОВЕД: Потенцијално малигните нарушувања на оралната празнина претставуваат значаен проблем во оралната медицина поради ризикот од нивна прогресија во орален сквамозен карцином. Раното откривање и соодветното лекување се од суштинско значење за намалување на морбидитетот и подобрување на исходот кај пациентите.

ЦЕЛ: Потенцијално малигните нарушувања на оралната празнина претставуваат значаен проблем во оралната медицина поради ризикот од нивна прогресија во орален сквамозен карцином. Раното откривање и соодветното лекување се од суштинско значење за намалување на морбидитетот и подобрување на исходот кај пациентите.

МЕТОДИ: Потенцијално малигните нарушувања на оралната празнина претставуваат значаен проблем во оралната медицина поради ризикот од нивна прогресија во орален сквамозен карцином. Раното откривање и соодветното лекување се од суштинско значење за намалување на морбидитетот и подобрување на исходот кај пациентите.

РЕЗУЛТАТИ: Потенцијално малигните нарушувања на оралната празнина претставуваат значаен проблем во оралната медицина поради ризикот од нивна прогресија во орален сквамозен карцином. Раното откривање и соодветното лекување се од суштинско значење за намалување на морбидитетот и подобрување на исходот кај пациентите.

ЗАКЛУЧОК: Раната дијагноза, навремената интервенција и континуираното следење се клучни за превенција на развојот на орален карцином.

DIAGNOSIS AND MANAGEMENT OF SELECTED PRECANCEROUS LESIONS IN ORAL MEDICINE

Silvana Bara [1]*

[1]*Department of Surgery, Faculty of Dental Medicine, University of Medicine, 1005 Tirana, Albania*

Edited by: Slavica Hristomanova-Mitkovska
Citation: Bara S. DIAGNOSIS AND MANAGEMENT OF SELECTED PRECANCEROUS LESIONS IN ORAL MEDICINE. Maced Med Electr J. 2026 Sep 25; 6:23-24. https://doi.org/10.3889/mmej.2025.6878
Keywords: oral potentially malignant disorders; oral leukoplakia; erythroplakia; oral lichen planus; biopsy.
***Correspondence:** Silvana Bara, Department of Surgery, Faculty of Dental Medicine, University of Medicine, 1005 Tirana, Albania.
E-mail: silvana.bara@umed.edu.al
Received: 11-Aug-2026
Revised: 01-Sep-2026
Accepted: 20-Sep-2026
Copyright: © 2026 Silvana Bara.
License: This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Funding: This research did not receive any financial support
Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist

Abstract

BACKGROUND: Oral potentially malignant disorders represent a significant concern in oral medicine due to their risk of progression to oral squamous cell carcinoma. Early detection and appropriate management are essential for reducing morbidity and improving patient outcomes.

OBJECTIVE: The aim of this review is to summarize the clinical features, diagnostic approaches, and current treatment modalities for selected oral precancerous lesions.

METHODS: A narrative review was conducted focusing on the most common oral potentially malignant disorders, including oral leukoplakia, erythroplakia, oral lichen planus, oral submucous fibrosis, and actinic cheilitis. Particular emphasis was placed on clinical assessment, identification of risk factors, and histopathological confirmation by biopsy.

RESULTS: Biopsy remains the gold standard for assessing malignant potential. Management depends on the type and severity of the lesion and may include elimination of etiological factors, pharmacological therapy, surgical excision, laser treatment, and long-term surveillance. Malignant transformation may occur even after treatment.

CONCLUSION: Early diagnosis, timely intervention, and continuous follow-up are essential for reducing the risk of progression to oral cancer.

Научна фондација СПИРОСКИ, Скопје, Република Северна Македонија
Македонско медицинско електронско списание. 2026 Сеп 25; 6:25-26.
https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6880
eISSN: 1857-9809
Категорија: *МИТ-ФДМ2026 - „ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА“*
Секција: *Стоматологија*

OPEN ACCESS

БИОЛОШКИ, МЕХАНИЧКИ И ЕСТЕТСКИ ПРИНЦИПИ НА СОВРЕМЕНАТА РЕСТАВРАЦИЈА НА ЕНДОДОНТСКИ ТРЕТИРАНИ ЗАБИ

Сашо Јовановски*

Универзитетска клиника за фиксна протетика, Катедра за стоматолошка протетика, Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, РС Македонија

Уредено: Славица Христоманова-Митковска
Цитирање: Јовановски С: БИОЛОШКИ, МЕХАНИЧКИ И ЕСТЕТСКИ ПРИНЦИПИ НА СОВРЕМЕНАТА РЕСТАВРАЦИЈА НА ЕНДОДОНТСКИ ТРЕТИРАНИ ЗАБИ. Макед Мед Електр С. 2026 Сеп 25; 6:25-26. https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6880
Клучни зборови: ендодонтски третирани заби; постендодонтска реставрација; ferrule ефект; дентална керамика; фрактурна отпорност.
***Кореспонденција:** Сашо Јовановски, Универзитетска клиника за фиксна протетика, Катедра за стоматолошка протетика, Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, РС Македонија.
E-mail: sjovanovski@stomfak.ukim.edu.mk
Примено: 11-Авг-2026
Ревидирано: 01-Сеп-2026
Прифатено: 20-Сеп -2026
Печатарски права: © 2026 Сашо Јовановски.
Лиценца: Овој труд е со отворен пристап дистрибуиран под условите на Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка
Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси

Извадок

ВОВЕД: Современите безметални фиксно-протетски конструкции и развојот на нови естетски материјали доведоа до значајни промени во постендодонтската реставрација. Посебен акцент се става на зачувување на преостанатата забна супстанца, биокомпатибилноста, функционалноста и високите естетски барања.

ЦЕЛ: Целта на ова предавање е да се прикажат современите клинички принципи за реставрација на ендодонтски третирани заби, со посебен осврт на биолошките, механичките и естетските аспекти на препарацијата.

МЕТОДИ: Ќе бидат презентирани различни современи припремни методи за реставрација на преостанатите забни структури, со акцент на минимално инвазивниот пристап и примената на дентална керамика. Посебно ќе биде прикажана ново дизајнирана препарација со внатрешна и надворешна стапалка, со цел создавање внатрешен и надворешен „ferrule“ ефект.

РЕЗУЛТАТИ: Соодветно дизајнираната препарација овозможува подобро зачувување на забната структура и создава механички услови за зголемена фрактурна отпорност на реставрацијата. Комбинираниот внатрешен и надворешен „ferrule“ ефект придонесува за зголемување на цврстината на целокупниот ендодонтски реставриран дентален комплекс и за подобра долгорочна клиничка стабилност.

ЗАКЛУЧОК: Успешната современа реставрација на ендодонтски третирани заби бара интегриран пристап што ги обединува биолошките, механичките и естетските принципи. Зачувувањето на преостанатата забна супстанца и правилниот дизајн на препарацијата се клучни за постигнување функционална, естетска и долготрајна реставрација.

BIOLOGICAL, MECHANICAL AND AESTHETIC PRINCIPLES OF CONTEMPORARY RESTORATION OF ENDODONTICALLY TREATED TEETH

Sasho Jovanovski*

University Clinic for Fixed Prosthodontics, Department of Prosthodontics, Faculty of Dental Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje, North Macedonia

Edited by: Slavica Hristomanova-Mitkovska
Citation: Jovanovski S. BIOLOGICAL, MECHANICAL AND AESTHETIC PRINCIPLES OF CONTEMPORARY RESTORATION OF ENDODONTICALLY TREATED TEETH. Maced Med Electr J. 2026 Sep 25; 6:25-26. https://doi.org/10.3889/mmej.2025.6880
Keywords: endodontically treated teeth; post-endodontic restoration; ferrule effect; dental ceramics; fracture resistance.
***Correspondence:** Sasho Jovanovski, University Clinic for Fixed Prosthodontics, Department of Prosthodontics, Faculty of Dental Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje, North Macedonia.
E-mail: sjovanovski@stomfak.ukim.edu.mk
Received: 11-Aug-2026
Revised: 01-Sep-2026
Accepted: 20-Sep-2026
Copyright: © 2026 Sasho Jovanovski.
License: This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Funding: This research did not receive any financial support
Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist

Abstract

BACKGROUND: Contemporary metal-free fixed prosthodontic restorations and the development of new aesthetic materials have significantly changed post-endodontic restorative concepts. Particular emphasis is placed on preservation of the remaining tooth structure, biocompatibility, function, and high aesthetic requirements.

OBJECTIVE: The aim of this lecture is to present contemporary clinical principles for the restoration of endodontically treated teeth, with particular emphasis on the biological, mechanical, and aesthetic aspects of tooth preparation.

METHODS: Different contemporary preparation methods for restoration of the remaining dental structures will be presented, with emphasis on minimally invasive approaches and the use of dental ceramics. Special attention will be given to a newly designed preparation with internal and external shoulders intended to create both an internal and external ferrule effect.

RESULTS: An appropriately designed preparation allows better preservation of tooth structure and provides mechanical conditions for increased fracture resistance of the restoration. The combined internal and external ferrule effect contributes to strengthening the entire endodontically restored dental complex and may improve long-term clinical stability.

CONCLUSION: Successful contemporary restoration of endodontically treated teeth requires an integrated approach combining biological, mechanical, and aesthetic principles. Preservation of the remaining tooth structure and appropriate preparation design are essential for achieving functional, aesthetic, and durable restorations.

Научна фондација СПИРОСКИ, Скопје, Република Северна Македонија
Македонско медицинско електронско списание. 2026 Сеп 25; 6:27-28.
https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6882
eISSN: 1857-9809
Категорија: *МИТ-ФДМ2026 - „ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА“*
Секција: *Стоматологија*

OPEN ACCESS

Оптурација за ендодонтски резултати насочени кон пациентот: совети и детали кои прават разлика во исходот

Филипо Кардинали*

Приватна стоматолошка пракса, Анкона, Италија

Уредено: Славица Христоманова-Митковска
Цитирање: Кардинали Ф: Оптурација за ендодонтски резултати насочени кон пациентот: совети и детали кои прават разлика во исходот. Макед Мед Електр С. 2026 Сеп 25; 6:27-28. https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6882
Клучни зборови: претходно подготвени биокерамички силери; хидраулични силери базирани на калциум-силикати; ладна хидраулична кондензација; техника со еден конус; апикален периодонтитис; оптурација на коренски канали; исход од ендодонтскиот третман.
***Кореспонденција:** Филипо Кардинали, Приватна стоматолошка пракса, Анкона, Италија. E-mail: info@studiociarlantini.it
Примено: 11-Авг-2026
Ревидирано: 01-Сеп-2026
Прифатено: 20-Сеп -2026
Печатарски права: © 2026 Филипо Кардинали.
Лиценца: Овој труд е со отворен пристап дистрибуиран под условите на Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка
Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси

Извадок

ВОВЕД: Претходно подготвените биокерамички силери сè почесто се применуваат во секојдневната ендодонтска практика, овозможувајќи поедноставени протоколи на оптурација и нови пристапи во полнењето на коренските канали. Сепак, прашањата во однос на нивната долгорочна клиничка ефикасност сè уште се актуелни, особено кај забите со апикален периодонтитис. Постигнувањето сигурно запечатување преку соодветна оптурација е од суштинско значење за предвидливо заздравување и успешен ендодонтски исход.

ЦЕЛ: Целта на предавањето е да се разгледа клиничкото влијание на претходно подготвените биокерамички силери и да се идентификуваат специфични технички детали и клинички протоколи кои можат да влијаат врз исходот од третманот. Посебно внимание ќе биде посветено на прашањето дали оптурацијата со биокерамички силери обезбедува сигурни клинички резултати и дали поедноставените техники, како што е техниката со еден конус, можат да овозможат предвидливи резултати.

СОДРЖИНА: Предавањето ќе се фокусира на хидрауличните силери базирани на калциум-силикати и нивната примена во нехируршкиот ендодонтски третман, со посебен акцент на ладната хидраулична кондензација со биокерамички силер. Ќе бидат разгледани факторите кои можат да влијаат врз исходот кај забите со апикален периодонтитис, вклучувајќи го изборот на случај, обработката на каналот, техниката на оптурација, апликацијата на силерот и техничките детали кои можат да влијаат врз квалитетот и предвидливоста на конечниот резултат. Ќе бидат презентирани клинички податоци од ретроспективна студија со период на следење од пет години. Студијата опфатила 637 заби со симптоматски апикален периодонтитис, третирани од еден искусен оператор со примена на ладна хидраулична кондензација и биокерамички силер CeraSeal.

ЗАКЛУЧОК: Познавањето на биолошките и техничките принципи на хидрауличната оптурација, заедно со внимателното следење на клиничките протоколи и процедурните детали, е од суштинско значење за постигнување предвидливи ендодонтски резултати. Ладната хидраулична кондензација со биокерамички силери може да претставува клинички релевантен пристап кон оптурацијата, но нејзината ефикасност не зависи само од самиот материјал, туку и од правилниот избор на случај, изведувањето на третманот и почитувањето на основните принципи на ендодонтскиот третман. Предавањето ќе ги истакне практичните совети и деталите кои можат да придонесат кон постигнување висока стапка на успех и подобри резултати насочени кон пациентот.

Obturation for Patient-Centered Endodontic Outcomes: Tips and Details That Make a Difference in the Outcome

Fillipo Cardinali*

Private Practice, Ancona, Italy

Edited by: Slavica Hristomanova-Mitkovska
Citation: Cardinali F. Obturation for Patient-Centered Endodontic Outcomes: Tips and Details That Make a Difference in the Outcome. Maced Med Electr J. 2026 Sep 25; 6:27-28. https://doi.org/10.3889/mmej.2025.6882
Keywords: premixed bioceramic sealers; hydraulic calcium silicate-based sealers; cold hydraulic condensation; single-cone technique; apical periodontitis; root canal obturation; endodontic treatment outcomes.
***Correspondence:** Fillipo Cardinali, Private Practice, Ancona, Italy.
E-mail: info@studiociarlantini.it
Received: 11-Aug-2026
Revised: 01-Sep-2026
Accepted: 20-Sep-2026
Copyright: © 2026 Fillipo Cardinali.
License: This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Funding: This research did not receive any financial support
Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist

Abstract

INTRODUCTION: Premixed bioceramic sealers are increasingly incorporated into daily endodontic practice, offering simplified obturation protocols and new approaches to root canal filling. However, questions remain regarding their long-term clinical effectiveness, particularly in teeth affected by apical periodontitis. Achieving a reliable seal through appropriate obturation is essential for predictable healing and successful endodontic outcomes.

AIM: The aim of this lecture is to discuss the clinical impact of premixed bioceramic sealers and to identify specific technical details and clinical protocols that may influence treatment outcomes. Particular attention will be given to whether obturation with bioceramic sealers provides reliable clinical results and whether simplified techniques, such as the single-cone method, can achieve predictable outcomes.

CONTENT: The lecture will focus on hydraulic calcium silicate-based sealers and their application in non-surgical endodontic treatment, with particular emphasis on cold hydraulic condensation (CHC) using a bioceramic sealer. Factors that may affect the outcome of teeth with apical periodontitis will be discussed, including case selection, canal preparation, obturation technique, sealer application, and technical details that can influence the quality and predictability of the final result. Clinical data from a retrospective study with a 5-year observation period will be presented. The study included 637 teeth with symptomatic apical periodontitis treated by a single experienced operator using CHC with CeraSeal bioceramic sealer..

CONCLUSION: Understanding the biological and technical principles of hydraulic obturation, together with careful attention to clinical protocols and procedural details, is essential for achieving predictable endodontic outcomes. Cold hydraulic condensation with bioceramic sealers may represent a clinically relevant approach to obturation; however, its effectiveness depends not only on the material itself but also on appropriate case selection, treatment execution, and adherence to sound endodontic principles. The lecture will highlight practical tips and details that may contribute to achieving high success rates and improved patient-centered outcomes.

Научна фондација СПИРОСКИ, Скопје, Република Северна Македонија
Македонско медицинско електронско списание. 2026 Сеп 25; 6:29-30.
https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6883
eISSN: 1857-9809
Категорија: *МИТ-ФДМ2026 - „ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА“*
Секција: *Стоматологија*

OPEN ACCESS

Реанимација и ургентни состојби во дентална медицина

Жаклина Менчева[1,2*], Силвана Кралева[3]

[1]ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“, Клиника за орална хирургија и имплантологија - Скопје, РС Македонија; [2]Факултет за дентална медицина, МИТ Универзитет, Скопје, РС Македонија; [3]Одделение за анестезиологија и интензивна нега, ГОБ „8 Септември“, Скопје, Северна Македонија

Уредено: Славица Христоманова-Митковска
Цитирање: Менчева Ж, Кралева С: Реанимација и ургентни состојби во дентална медицина. Макед Мед Електр С. 2026 Сеп 25; 6:29-30. https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6883
Клучни зборови: ургентни состојби; стоматолошка пракса; безбедност на пациентот; Basic Life Support (BLS); синкопа; анафилакса; хипогликемија; симулациска обука; итни интервенции.
***Кореспонденција:** Жаклина Менчева, ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“, Клиника за орална хирургија и имплантологија - Скопје, РС Македонија. E-mail: zaklina.menceva@dm.mit.edu.mk
Примено: 11-Авг-2026
Ревидирано: 01-Сеп-2026
Прифатено: 20-Сеп -2026
Печатарски права: © 2026 Жаклина Менчева, Силвана Кралева.
Лиценца: Овој труд е со отворен пристап дистрибуиран под условите на Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка
Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси

Извадок

ВОВЕД: Ургентните и потенцијално животозагрозувачки состојби можат да се појават ненадејно и во секојдневната стоматолошка пракса. Навременото препознавање на состојбата, правилната иницијална проценка и брзото и организирано реагирање се од суштинско значење за безбедноста на пациентот. Целта на работилницата е преку интерактивен и симулациски пристап да им овозможи на стоматолозите да ги унапредат своите знаења, практични вештини и подготвеност за справување со итни состојби во стоматолошката ординација.

ТЕОРЕТСКИ ДЕЛ: Во теоретскиот дел ќе бидат презентирани основите на проценката и иницијалното менаџирање на пациентот во ургентни состојби, со посебен осврт на препознавањето и постапувањето при синкопа, анафилакса и хипогликемија. Ќе бидат разгледани современите алгоритми за Basic Life Support (BLS), принципите на навремено активирање на итната медицинска помош и правилната организација и координација на стоматолошкиот тим при итни ситуации.

ПРАКТИЧЕН ДЕЛ: Практичниот дел е насочен кон стекнување и унапредување на конкретни клинички вештини преку демонстрации, работа на модели и симулатори, интерактивни вежби во мали групи и реалистични клинички сценарија. Учесниците ќе практикуваат брза клиничка проценка, примена на BLS алгоритми, воспоставување периферен венски пристап, венепункција на модели, апликација на интрамускулна терапија и изведување основни итни интервенции во симулирани клинички услови. Посебен акцент ќе биде ставен на тимската работа, комуникацијата и донесувањето брзи и соодветни клинички одлуки.

ЗАКЛУЧОК: Интегрирањето на теоретското знаење со практична обука и симулација овозможува стоматолозите да развијат поголема сигурност и подготвеност за реагирање во ургентни ситуации. Стекнувањето на практични вештини за навремено препознавање и иницијално менаџирање на итните состојби придонесува кон поголема безбедност на пациентите и повисоко ниво на професионална подготвеност во секојдневната стоматолошка пракса.

Resuscitation and Emergency Conditions in Dental Medicine

Zaklina Menceva[1,2]*, Silvana Kraleva[3]

[1]University Dental Clinical Center "St. Pantelejmon", Clinic for Oral Surgery and Implantology - Skopje, RN Macedonia; [2]Faculty of Dental Medicine, MIT University, Skopje, RN Macedonia; [3] Department of Anesthesiology and Intensive Care, City General Hospital "8th September", Skopje, North Macedonia

Edited by: Slavica Hristomanova-Mitkovska
Citation: Menceva Z, Kraleva S. Resuscitation and Emergency Conditions in Dental Medicine. Maced Med Electr J. 2026 Sep 25; 6:29-30. https://doi.org/10.3889/mmej.2025.6883
Keywords: emergency conditions; dental practice; patient safety; Basic Life Support (BLS); syncope; anaphylaxis; hypoglycemia; simulation-based training; emergency interventions.
***Correspondence:** Zaklina Menceva, University Dental Clinical Center "St. Pantelejmon", Clinic for Oral Surgery and Implantology - Skopje, RN Macedonia.
E-mail: zaklina.menceva@dm.mit.edu.mk
Received: 11-Aug-2026
Revised: 01-Sep-2026
Accepted: 20-Sep-2026
Copyright: © 2026 Zaklina Menceva, Silvana Kraleva.
License: This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Funding: This research did not receive any financial support
Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist

Abstract

INTRODUCTION: Urgent and potentially life-threatening conditions may occur unexpectedly in everyday dental practice. Timely recognition of the condition, appropriate initial assessment, and rapid and organized response are essential for patient safety. The aim of this workshop is to provide dentists, through an interactive and simulation-based approach, with the opportunity to improve their knowledge, practical skills, and preparedness for managing medical emergencies in the dental office.

THEORETICAL PART: The theoretical part will cover the principles of patient assessment and initial management in emergency situations, with particular emphasis on the recognition and management of syncope, anaphylaxis, and hypoglycemia. Current Basic Life Support (BLS) algorithms, the principles of timely activation of emergency medical services, and the appropriate organization and coordination of the dental team during emergency situations will also be discussed.

PRACTICAL PART: The practical part is focused on acquiring and enhancing specific clinical skills through demonstrations, hands-on work with models and simulators, interactive small-group exercises, and realistic clinical scenarios. Participants will practice rapid clinical assessment, application of BLS algorithms, establishment of peripheral intravenous access, venipuncture on models, administration of intramuscular therapy, and performance of basic emergency interventions under simulated clinical conditions. Particular emphasis will be placed on teamwork, communication, and making rapid and appropriate clinical decisions.

CONCLUSION: Integrating theoretical knowledge with practical training and simulation enables dentists to develop greater confidence and preparedness for responding to emergency situations. Acquiring practical skills for the timely recognition and initial management of medical emergencies contributes to enhanced patient safety and a higher level of professional preparedness in everyday dental practice.

Научна фондација СПИРОСКИ, Скопје, Република Северна Македонија
Македонско медицинско електронско списание. 2026 Сеп 25; 6:31-32.
https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6885
eISSN: 1857-9809
Категорија: *МИТ-ФДМ2026 - „ТРЕНДОВИ ВО ЕНДОДОНЦИЈАТА“*
Секција: *Стоматологија*

OPEN ACCESS

Хируршка асистенција во дентална имплантологија

Буњамин Џафери[1,2*]

[1]ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“, Клиника за орална хирургија и имплантологија - Скопје, РС Македонија; [2]Факултет за дентална медицина, МИТ Универзитет, Скопје, РС Македонија

Уредено: Славица Христоманова-Митковска
Цитирање: Џафери Б: Хируршка асистенција во дентална имплантологија. Макед Мед Електр С. 2026 Сеп 25; 6:31-32. https://doi.org/10.3889/mmej.2026.6885
Клучни зборови: дентална имплантологија; хируршка асистенција; дентален асистент; имплантолошки инструменти; хируршки протоколи; имплантолошка хирургија; тимска работа; фантомски модели; клиничка пракса.
***Кореспонденција:** Буњамин Џафери, ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“, Клиника за орална хирургија и имплантологија - Скопје, РС Македонија. E-mail: bunjamin.xhaferi@dm.mit.edu.mk
Примено: 11-Авг-2026
Ревидирано: 01-Сеп-2026
Прифатено: 20-Сеп -2026
Печатарски права: © 2026 Буњамин Џафери.
Лиценца: Овој труд е со отворен пристап дистрибуиран под условите на Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка
Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси

Извадок

ВОВЕД: Денталната имплантологија претставува комплексна клиничка област во која успешната имплантолошка интервенција зависи не само од стручноста на операторот, туку и од добро координираната работа на целиот имплантолошки тим. Денталниот асистент има значајна улога во подготовката на пациентот, организирањето на оперативното поле, правилното ракување со инструментите и обезбедувањето непречен тек на хируршката процедура. Целта на работилницата е да ги запознае денталните асистенти со основните принципи, инструменти, материјали и протоколи за асистирање при имплантолошки хируршки интервенции.

ТЕОРЕТСКИ ДЕЛ: Во теоретскиот дел ќе бидат обработени улогата и одговорностите на денталниот асистент како интегрален член на имплантолошкиот тим, како и подготовката и организацијата пред имплантолошка интервенција. Ќе бидат разгледани основите на планирањето на процедурата, радиолошката и хируршката подготовка, подготовката на пациентот и оперативното поле, како и имплантолошките и хируршките инструменти и нивната правилна употреба. Посебно внимание ќе биде посветено на хронологијата на имплантолошката процедура, асептичните принципи, организацијата на инструментариумот и координацијата помеѓу операторот и асистентот во текот на интервенцијата.

ПРАКТИЧЕН ДЕЛ: Практичниот дел е насочен кон стекнување конкретни практични вештини за асистирање при имплантолошки интервенции. Учесниците ќе работат на фантомски модели, каде што ќе се запознаат со подготовката и распоредот на инструментите, асистирањето при различни фази од имплантолошката процедура и правилното ракување со материјалите и инструментите. Во рамките на практичната обука ќе бидат демонстрирани и симулирани реални клинички ситуации, со можност за работа во реално време со пациенти под водство на искусни експерти. Посебен акцент ќе биде ставен на тимската работа, ефикасната комуникација и навременото предвидување на потребите на операторот за време на хируршката интервенција.

ЗАКЛУЧОК: Соодветно обучениот дентален асистент претставува значаен фактор за безбедно, организирано и ефикасно спроведување на имплантолошката интервенција. Комбинацијата на теоретско знаење, практична обука и симулација овозможува стекнување на сигурност и компетенции за активно учество во имплантолошкиот тим. Работилницата има за цел стекнатите знаења и вештини да можат непосредно да се применат во секојдневната клиничка пракса, придонесувајќи кон подобра организација, ефикасност и безбедност при имплантолошките процедури.

Surgical assistance in dental implantology

Bunjamin Dzaferi[1,2]*

[1]University Dental Clinical Center "St. Pantelejmon", Clinic for Oral Surgery and Implantology - Skopje, RN Macedonia; [2]Faculty of Dental Medicine, MIT University, Skopje, RN Macedonia

Edited by: Slavica Hristomanova-Mitkovska
Citation: Dzaferi B. Surgical assistance in dental implantology. Maced Med Electr J. 2026 Sep 25; 6:31-32. https://doi.org/10.3889/mmej.2025.6885
Keywords: dental implantology; surgical assistance; dental assistant; implant instruments; surgical protocols; implant surgery; teamwork; phantom models; clinical practice.
***Correspondence:** Bunjamin Dzaferi, University Dental Clinical Center "St. Pantelejmon", Clinic for Oral Surgery and Implantology - Skopje, RN Macedonia.
E-mail: bunjamin.xhaferi@dm.mit.edu.mk
Received: 11-Aug-2026
Revised: 01-Sep-2026
Accepted: 20-Sep-2026
Copyright: © 2026 Bunjamin Dzaferi.
License: This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)
Funding: This research did not receive any financial support
Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist

Abstract

INTRODUCTION: Dental implantology is a complex clinical field in which the success of an implant procedure depends not only on the expertise of the operator but also on the well-coordinated work of the entire implantology team. The dental assistant plays an important role in patient preparation, organization of the surgical field, proper handling of instruments, and ensuring a smooth and efficient surgical procedure. The aim of this workshop is to familiarize dental assistants with the fundamental principles, instruments, materials, and protocols for assisting during implant surgical procedures.

THEORETICAL PART: The theoretical part will cover the role and responsibilities of the dental assistant as an integral member of the implantology team, as well as the preparation and organization required before an implant procedure. The fundamentals of procedure planning, radiological and surgical preparation, patient and operative field preparation, and the appropriate use of implantological and surgical instruments will be discussed. Particular attention will be given to the chronology of the implant procedure, principles of asepsis, instrument organization, and effective coordination between the operator and the dental assistant throughout the intervention.

PRACTICAL PART: The practical part is focused on developing specific skills required for assisting during implant surgical procedures. Participants will work on phantom models, where they will become familiar with instrument preparation and organization, assistance during different stages of the implant procedure, and the proper handling of instruments and materials. Realistic clinical situations will also be demonstrated and simulated, with the opportunity for participants to assist in real time during procedures on patients under the supervision of experienced experts. Particular emphasis will be placed on teamwork, effective communication, and anticipating the operator's needs during the surgical intervention.

CONCLUSION: A properly trained dental assistant represents an important factor in the safe, organized, and efficient performance of implant surgical procedures. Combining theoretical knowledge with practical training and simulation enables participants to develop confidence and competencies for active participation within the implantology team. The workshop aims to provide participants with knowledge and practical skills that can be immediately applied in everyday clinical practice, contributing to improved organization, efficiency, and safety during dental implant procedures.